

Megjelenik
mindenkedden.

A lap szállami részét illető közlemények a szerkesztőség (Kovács-utca, 16. sz.) intéseindók.

Bérmertelen leveleket nem fogadjuk el.

Kéziratokat nem adunk vissza.

Előfizetési feltételek:

Egy év ára . . . . . 6 frt
Fél év . . . . . 3 „
Negyed év . . . . . 1 „ 30 kr.

HIRDETÉSEK DÍJA:

öt hasábos petit sor . . . . . 5 kr.

NYILTÉR:

három hasábos petit sor . 15 kr.

KASSA és VIDÉKE

Politikai és vegyestartalmu hetilap.

A szépesi gazdasági egyesület közlönye.

Az előfizetési pénzek és hirdetési díjak, általában a lap anyagi részét illető közlemények a kiadó-hivatalhoz (Füzösösi könyvnyomda és kiadó-résztvénytársaság) intézendők.

Hirdetményeket elfogad:

Hausenstein és Vogler Budapest, Bécsben, Berlinben, Münchenben, majnai Frankfurtban, Stuttgartban, Hamburgban és Herborn. *Mosse Rudolff* Bécsben, Prágában, Münchenben, Hamburgban, Nürnbergben, majnai Frankfurtban, Strasburgban, Berlinben, Zürichben, Borsobán és Nürnbergben. *Lang L.* nemzetközi hirdetési irodája Budapest. *A délnémet hírd.* irodája Stuttgartban. *A Jügerföle könyvkereskedés* Frankfurtban. *Schlotta E.* Breszban, *Fort Jenő* Lipcseben.

Vidéki iparkiallitások.

Ajálva a „Pápai Lapok” által a pápai, a „Kassa és Vidéke” által a kassai iparosok megszívélésére.

Laptársunk, az „Alföldi Iparlap” hivatkozása folytán mireánk — közöljük az alább következő sorokat s az illetők figyelmébe annál inkább ajáljuk, mert magunk is úgy vagyunk meggyőződve, hogy kiállitások dolgában is törekedni kell az erők egyesítésére; törekedni arra, hogy az erők elforgácsolásiának eleje vétéssék.

Ha valahol nálunk magyarokul kell mindenütt és mindenben a „viribus unitis”-féle jel-szónak hangzani. Abhoz alkalmazkodnunk nemzeti kötelesség.

(G.) A „Pápai Lapok”-ban nemrég a következő rövidke közleményt olvassuk:

„Rendezzünk Iparkiallitást! Már a győri ipar- és termény-kiállitást után felszólaltunk ezen ügyben e lapok hasábjain, de közbejött események miatt nem volt lehető annak komoly megbeszélése. Ajáljuk ezen eszmét a helybeli iparegyesület figyelmébe. Résztünkől minden lehető elkövetünk a kiállitást érdekében.”

A „fővárosi lapok” pedig a következő egy kaptafáról lekerülőni látszó udonságot hozták:

„Iparkiallitás Kassán. Kassán a jövő évben az összes felvidéki iparkészítményekből nagy kiállitást szándékoznak rendezni; ezzel kapcsolatban azt a tervet is pengették, hogy időszakonkint gyümölcs és kertészeti kiállitást rendezessék.”

E rövid két közlemény indit bennünket arra, hogy fontemlített két laptársunk által a pápai és kassai iparosokhoz szóljunk és beavatkozunk az ő ügyeikbe, melyeket ezuttal nem csupán magán-dolognak, hanem az országos iparüggyel kapcsolatos valaminek tartunk.

Ha arról volna szó, hogy a pápai, vagy kassai iparosok kiállitást szándékoznak rendezni, szót sem szólhatnánk ellene, sőt örülnénk a kezdeményezők buzgósgán és részünkről is igyekeznénk azt tőlünk telhetőleg támogatni. Mert amióta a materializmus uralma alatt az államok anyagi jóléte emelkedésnek indult; amióta a modern ipart magyhatalmasságnak kezdik tekinteni és amióta különösen az általános művelődés utáni vágy oly nagy mérveket ölt, az iparkiallitások eszméje is mind nagyobb tért hódít.

A kiállitások hasznát leginkább érzik azon iparos államok, melyek hatalmasan kifejlődött közgazdaságukat, anyagi jólétüket nagyrészt ezeknek köszönhetik. A kiállitások előmozdítják a gazdasági szakképzés személyes érintkezését, új találmányokkal, hasznos segédesszközökkel és anyagokkal ismertetik meg a munkás osztályokat, tápot adnak a teremtő erőnek és előmozdítják a jobb, a tökéletesebb készítmények utáni vágyat, elősegítik az üzleti összeköttetéseket, újabb forrásokat mutatnak be és a versenyképességet nagyban fokozzák, amennyiben a bemutatottak utánzására, vagy tulajaladására buzdítják az illető termelőköt.

De itt arról van szó, hogy Pápa és Kassa a jövő évben akar iparkiallitást rendezni és ez ellen van szavunk; mert a jövő évben tartatik meg az országos ipar-, termény- és állatkiállitást, melynek székhelye ugyan Szeged lesz, de mely az egész országé lesz, melynek sikerében az összes hazai iparosoknak kell osztozkodniok.

Kötelessége azt támogatni minden versenyképes iparos-város t. közönségének s hogy e kötelességének eleget fog tenni, arra némiképp biztosítékul szolgálunk azon számtalan üdvözölő átiratok, melyek az ország minden részéből még folyvást érkeznek be.

Pápa és Kassa értelmes iparos-polgársága meg fogja találni az országos kiállitáson is azon érdekeket, melyeknek előmozdítására lokális kiállitásokat rendezni kívánja.

Nem is tehetjük föl, hogy az említett város polgársága legalább a jövő évre tervezett szándékáról ne tenne le, midőn eszébe jutnak kötelessé-

ségei a jövő évi magyar országos kiállitást iránt, melynek, mint minden országos kiállitásnak, azon hasznának is kell lenni, hogy föltüntesse az ország nemzeti jellegét és az értelmes szemlézőknek bemutassa az egész nemzet kulturáját és munkaképességét, melyről másutt sehol sem alkothatunk magunknak oly tökéletes képet.

A programok e kiállitásra vonatkozólag már a legközelebbi hetekben szét fognak küldetni, a kiállitást a jövő évre a kormány és a törvényhatóságok erkölcsi és anyagi támogatása mellett meg fog tartatni és kötelessége minden iparosnak már eleve is annak minél nagyobb mérvben előidézendő sikerén fáradozni.

Egyes tekintélyesebb iparos-városok pedig, ha azt nem támogatják, vagy pláne ennek dacára mintegy verseny-kiállitást szándékoznak rendezni, nem szép fényt vetnének ezáltal magukra s nem szép színben mutatnak be a külföld előtt a gyöngye magyar iparosok egyetértését.

Ismételten komolyan ajáljuk az ügyet az említett figyelmébe.

— **Horváth Lajos** képviselő mint a felirati bizottság előadója a képviselőház sept. 15-i ülésen tartott beszédében a többi közt a következő fontos szavakat is hangoztatta: „Ha azt akarjuk, hogy Magyarország erős és hatalmas, a nép boldog legyen, meg kell tisztulnunk számos gyarlóságunktól; meg kell honosítanunk a szigorú takarékoságot nemcsak az állami, de az egyéni, családi és az önkormányzati háztartásban is; helyre kell állítani a törvény feltétlen tiszteletét; fel kell ébresztenünk a kötelességérzetet; meg kell kedveltetnünk a kitarító és — becsületes munkát. Ez nemcsak a kormánynak, nemcsak az országgyűlésnek, ez mindnyájunknak feladata. Ha a nép csak a politikai jogok és kötelességek súlyáról hall őszinte szót, hibáira, gyarlóságaira, mulasztásaira pedig himet varrnak azok, akikre hallgat, akikről jó tanácsot, akikről irányt vár: akkor sohasem fog eljutni az önismeretre és másutt keresven a baj forrását, mint ott, ahol van és ahol keresnie kell; sohasem fog kibontakozni gyarlóságaiából. Pedig erre kellene törekednünk. Lehet egy nép nagy és hatalmas kedvezőtelen politikai viszonyok közt is, ha gazdag polgári erényekben. Erre van példa elég. De el fog súlyodni bizonyosan a kedvező politikai viszonyok dacára, ha megfogadjuk erkölcsben. Erre is van példa elég.”

A kassai közjegyzői kamara alakulása.

E hó 9-én tartott meg a kassai közjegyzői kamarának alakuló közgyűlése. A kamarához tartozó kir. közjegyzők a kir. törvényekért nagyteremben majdnem teljes számmal megjelentvén, Teleký Péter törvényeségi elnök úr a jelenvöltoakat lelkes beszéddel üdvözölte, melyben a közjegyzői intézmény nagy horderejét, azon nagy várákozást, melyet a törvényhozás és a közönség ahhoz egyaránt kötnék, kifejté és a kir. közjegyzőket a törvényesek részéről a legnagyobb rokonszenv és minden kitelhető segédkezés iránt biztosította. Ezután felolvastatván meg a közjegyzői működésre vonatkozó, hozzáérkezett igazságügyminiszeri rendelet — ó az alakuló közgyűlést megnyitottanak nyilvánítá, az elnöklet Pohl József, munkácsi kir. közjegyző-, mint kor-elnöknek átadá és — miután ez utóbbi a jelenvöltoak nevében a törvényeségi elnök ó nagyságának tanusított szives buzgalmaért köszönetet mondott — a gyűlésből eltávozott.

Ezután megtörtént a kamara alakulása a következő eredménnyel: elnöké Szemrecsányi László kassai közjegyző. rendes választmányi tagokká: Dr. Offenheimer Gyula kassai, Dálnoky Nagy Barnabás miskolci, Dobay Sándor eperjesi és Dr. Herczog Árpád késmárki, póttagokká pedig Vályi István s.-a.-újhelyi és itj. Mezey Mihály szántói kir. közjegyzők választattak meg.

Ennek megtörténtével, Dr. Offenheimer Gyula indítványára Dr. Pauler Tivadar volt és Perczel

Béla jelenlegi igazságügyminiszer uraknak a közjegyzői intézmény létesítése és életbeültetése körül szerzett nagy érdemeikért köszönet szavazatni határozatot s a kamara alakuló közgyűlése berekesztetett.

Ugyanezen napon a megalakult kamara is megtartotta első ülését. Helyettes elnöke Dr. Offenheimer Gyulát választá s ugyanó a titkári, Szemrecsányi Lászlót pedig a pénzürnoki teendőket ellátásával bízza meg. A figyelmli bíróság tagjaiul a kamara megválasztotta Dálnoky Nagy Barnabás és Dr. Offenheimer Gyula kamarai tagokat.

A debreceni keresk. iskola.

A debreceni keresk. testület az 1871-dik évben egy — három osztályu — kereskedelmi reál-tanodának felállitását határozta el, melynek feladata legyen alkalmas nyújtani a tovább-képzésre azoknak, kik az elemi iskolát elvégzővén, tudományos pályára nem szándékoznak s így a gymnasiumi tanulmányot nem akarják látogatni.

Ilyenmő iskola felállitását a körülmények hangosan követelték, mivel még azon időben városunkban reál-iskola nem létezett s kik néhány jól-rszul elvégzett gymnasiumi osztály után léptek a gyakorlati tételre, azokon nagyon megérezte a rendszer nélküli képzettség, melynek káros hatása különösen a kereskedői pályán volt szembeütő.

Igy jött létre a kereskedelmi reál-iskola az 1871²-dik iskolai évre két osztálylyal s már az első évben szerencsés volt kivirni magának a nemes város képviselő-testületének elismerését és pártolását is, midőn ez 1000 frt évi segélyt szavazott meg részére.

Az 1872³-dik iskolai év már a tanintézetet gyors fejlődésben találta, de ezzel együtt növekedett a pénzbeli szükséglet is. Mindamelllett, hogy a nemes város ismét 1000 frt segélyt ajándékozott, a hiány nem volt ledezhető. A testület ekkor bizalommal fordult a nagym. m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszeriumhoz a tanintézet segélyezését kérve. Ezen kérelem kegyes meghallgatásra talált és 2000 frt államségély által az iskola fenntállása biztosítva lett; ugyancsak ezen évben (1873. jul. 18.) megadott annak a nyilvánossági jog is. A fentartó testület örömmel láthatta növekedni az általa életre hívott tanintézetet s közeledni a magasabb, határozottabb cél felé. Ezen cél volt: egy kereskedelmi közép-iskolának létesítése olyan szellemben és berendezéssel, melyet a magas miniszerium az általa kiadott javaslatban megállapított.

Tekintetbevére azt, hogy az egész országban hasonnemő intézet alig egynehány van, hogy a pesti rokon iskola a helybeli s közel vidékről való növendékeknek csaknem hozzájárulhatatlan s a tisztán magyar ajku vidéken talán épen ezért oly kevés a képzett kereskedők száma: az égető szükség szemmel látható vala.

Ide járult még azon könnyebítő körülmény is, hogy Debrecenvaros lelkes közönsége egy reál-iskolának felállitását elhatározta és azt az 1871⁴-dik iskolai évre négy osztálylyal meg is nyitotta.

Az 1872⁵-dik iskolai évben tehát a tanintézetnek új élete kezdődött s mint „középtanoda” folytatta működését, egyelőre csak az első osztálylyal. A magas miniszerium újabb jelét adta ügyszeretetének s azon év alatt 3200 frral segélyezte a tanintézetet, míg a város közönsége az új reál-iskola által feleltébb megterhelhetve, kénytelen volt segélyét megvonni.

A közelmúlt 1873⁶-dik iskolai év kezdetével felállitott a második osztály is; igazgató neveztetett ki, új tanárok szerzetettek, részint szakemberek tisztán a tanodához, részint pedig a helybeli gazdasági felsőbb tanintézet és reál-iskolából rendkívüli tanárok alkalmaztattak.

A megsaporodott költségek fedezésére a testület áldozatkészségén kívül ismét igénybe kellett

vanni a magas ministeriumok jóindulatát és mind a kereskedelmi, mind a vallás és közoktatás magas ministerium segíteni kegyeskedett a szükölködő tanintézetet, amaz 1240, ez 2500 frttal. — Csak ezen úton volt lehetséges a már biztos reményt nyújtó iskola fenntartása.

Ez év folyamában tudomására jutván a testületi választmányának, hogy Debrecen város közönsége a felsőbb gazdasági intézetnek a város belsőjében leendő elhelyezése céljából egy díszes épületet szándékozik emelni, 5000 forint ajálott fel azon esetben, ha az épület oly módon építtetik, hogy abban a kereskedelmi iskola is elhelyezhető leendő.

A téli időszak folytában a helybeli kereskedelmi ifjak önképző egylete felszólította a tanárokat néhány felolvasás tartására, mely kérelemnek a tanárkar szíves kérésével eleget tett, több ízben népszerű előadásokat tartván azon egylet körében.

Az iskolai év július hó 19-kén zárattott be, mely ünnepélyt megelőzőleg egy hétig tartó szigorú vizsga volt minden tantárgyból külön.

A tanoda érdekében kiváló ügybuzgalmat és odaadást tanusítva fáradozott és semmi áldozatot nem kimélve munkálkodott annak egész főnállása alatt a helybeli kereskedelmi testület választmányára.

Adja az ég, hogy a kitűzött nemes cél megvalósítsassék s majdan virágzóván a tanoda, értelmes kereskedőket adjon ugy Debrecen vidékének mint az összes magyar hazának. —

Mikor fogjuk ez óhajt Kassa városára nézve teljesülve látni? Pedig a magyarság érdekében be nagyon elkélne!

V e g y e s e k .

— *A képv. ház* sept. 11. ülésén az elnök bemutatva városunk kérvényét is a székesegyház-
n országos költségen leendő jó karba helyezése iránt.

— *A Wenckheim báró* mint miniszterelnök által f. hó 16-án adott ebédre, ami t. képviselőnk, Juhász Mihály is hivatalos volt.

— *Simonyi Lajos*, földmivélés-, ipar- s kereskedelemügyi miniszter, Madarász Józsefnek a budapesti kereskedelmi- s iparkamara által szétküldött tulyomológ német szövegű felhívások tárgyában tett interpellációjára, a képvis. ház sept. 14-i ülésén kijelentette, hogy a kereskedelmi kamara eljárását nem találja correctnek, mert ily iratokban a dolog természetére szerént a magy. állam hivatalos nyelve használandó. A kamara elnöke a miniszternek személyesen jelentkezett s elismerte az eljárás incorrect-voltát s ígérte, hogy jövőben intézkedni fog, hogy ily okmányok magyar nyelven szerkesztessenek.

— *A földmivélés-, ipar- s kereskedelemügyi m. kir. miniszter* a méterrendszer törvényszerinti

behozatalát és e végül szükségképi népszerűsítésének szükségét tárgyazó legújabb (f. hó 11-ki) rendeletében elkerülhetlenül szükségessé mondja, hogy az az állami központi mértékhatású m. kir. bizottság felügyelete alatt kiadott átszámítási táblázatok megfelelő példányai minden helyen, hol adásvévi ügyletek rendszerent kötetnek mindenki által könnyen hozzáférhető helyen kifüggesztve legyenek. „Ideje immár — ugymond — az új mértékrendszer gyakorlati meghonosításához fogni.“ S e részben följött kívánatosnak, sőt az országos ügy hovatibbabb előmozdítása végett multhatlanul szükségessé tartja, hogy hazánk bazafias és értelmes polgárai vállaltatva működjenek közre, nehogy a népesség tájékozatlanság következtében megkárosuljon.

— *Dohánykiállítás.* A földmivélés-, ipar- s kereskedelemügyi m. k. miniszterium — az eddig megkezdett dohánykiállításokon tapasztalt kedvező eredmények által indítva — a hazai dohánytermelés előmozdítása és a dohánykezelés tökéletesítése tekintetéből, a jelen évi dohánytermésből a jövő 1876-ik évi ápril hó 10-ik s következő napjain Aradon ismét egy kiállítást rendezend, mely kiállításban a csak saját szükségekre termelő is résztvehetnek termelvényeikkel. A kiállítás alkalomával kiosztandó jutalom díjak a következők lesznek u. m. a) 10 aranyérem, 10 ezüstérem, 10 bronzérem — oly nagytermelők számára, kik a dohánytermelést kertészek, dohányosok és napzárások segítségével üzik. b) Pénzjutalmak és pedig 5 jutalom 50 frtjával, 10 jutalom 25 frtjával — oly kisebb termelők és dohányosok, vagy kertészek számára, kik a dohánytermelést saját háznépök segítségével akár saját, akár bérelt, akár rész iránt mivel földelken üzik.

— *Kassa szab. kir. város* törvényhatósági bizottsága a f. hó 10-én tartott közgyűlés alkalmával elfogadta a város területén való településről s a város községi kötelekbe leendő felvételről a jogügyi bizottság által készített szabályrendeleti javaslatot. Ezáltal a bizottság rég érzett közsükségletet elégitelt ki.

— *A városi kapitányi hivatal* vezetését e hó 18-ától kezdve Lockhorn alkaptányi ur vette át. A főkapitány, Saad Lajos ur, négy heti szabadsági időt eszközölt ki magának.

— *A kassai ügyvédi kamara* közhírré teszi, hogy Perjessy János tornai, Vályi István varannói, Radányi József kassai, Pócsy György sztrópkói, és Csengery József s. n. - ujhelyi ügyvédek lemondásuk folytán, az ügyvédi lajstromból kitörültek.

— *Fabry Józsefet*, II-od osztályú pénzügyi fogalmazót a kassai kir. pénzügyigazgatóság 1-ső oszt. p. ú. fogalmazóvá léptette elő.

— *Bikafabai Máthé* Domonkos fogorvos ur e napokban városunkba érkezvén, ismét itt időzik. Figyelmeztetjük e körülmenyre mindazokat, kik fog- és szájbajban szenvednek. Nevezett fogorvos urnak általánosan dicsért tudománya és ügyessége

jon békét, mert ahhoz ugy ért, mint hajdu a harangöntéshez.

Ime az ember! mondá Pilátus, a tegnap istenített Megváltót foszítotték meg.

Tegnap a közlekedés nádornak választotta volna, ma az országgyűlési-jegyzői tollat is, melyet mint gyakorlott deákember ügyesen forgat, elvonnék tőle.

Balassa azt vette észre, hogy pártja egészen elpárolgott s a vezér egyedül maradt.

Mindegy, hű maradok az igazsághoz; követem meggyőződésem; nem törődöm a hullámzó népszerűséggel; elvetem a nagyszerű eszmé magy. vát, melyet a jövő idők megérlelnek s a hálás utókor feltűzi síromra a koszorút, melytől a jelenkor rajongása s elvakult előítéletei megfosztanak.

De a postagalamb ismét jött, hanem szomorun lihegve, mintha érezné, tudná, a gyászhirot; nyakán fekete szalag volt.

Dobóné meghalt.

Bálint rémkiáltással hanyatlott hátra; ő szerette apját, apását, de legmelegebben nagynénjét, Sulyok Sárát: annyi háládóssággal volt lekötelve iránta, hogy ezt egész élet imádása le nem róhatja. Ki szabadítja ki Báthory börtönéből, a hóhér kezéből? ki volt első, ki Krisztina kezét odaajánlta? ki a megremült apak szörnyűködéseit s lelkiismereti furdalásait finom női tapintattal lecsillapította? ki volt neki leghivebb barátja? ki lelkesítette költészetét? ki bírálta anyai szeretettel zsenge műveit? ki volt Krisztinának vizsgálató anyyala, míg ő távol bolyongott az országban? A ház nemtője most kidőlt, elszárynyalt az égbe.

De e nő még több volt, valódi hősnő, az egri amazonok királyneje, hasonló Artemisia Zenobia- s Szentgyörgyi Cecíliahoz, de még nagyobb és szerencsésebb mint azok, mert ő győzedelmesen végezte be harcát s nevét aranybetűkkel jegyezte be a világtörténelem lapjaira. kinek szobrot kellene emelni ezen aláírással: „ő az igazi egri nő!“

e téren már sokakon segített és sok ember elismerő háláját szerezte meg számára.

— *Az itten, október hó elején tartandó* alsóbb rendű erdészeti államvizsgálathoz vizsgáló bistosul városi erdőmesterünk, Haske Emil ur is, kinevezetett.

— *A közös gyakorlat* és nagyobb hadi próbák kedvéért városunkban összpontosított közös hadsergeből és honvéd csapatok a hét lefolytában nagyobbbrézt elhagyták már városunk területét s mindegyik állomása helyére tért vissza.

— *F. nevű korcsmárosnak* nejét, kit 17-én reggel állítólag halva találtak ágyában, 18-án temették. Borzasztó hír kereng a városban ezen eseményről. E hír szerént a megboldogult megfojtatott legyen. A megtartandó vizsgálat mindenesetre tisztába fogja hozni az ügy mibenlétét.

— *Melzer Ignácz* itteni esztergályos mester f. hó 12-én barátjával, Vrabely András-, asztalossal a vasuti töltésen sétált. A puskapor-malom közelében Melzer a vasuti hid megszemlélése végett a töltésről lement, mire egy golyótól találva — mely lábát összetörte — összerogyott. E golyó Volentir Mihály kömives legény puskájából eredt. ki a Hernád mentében lévő kertek egyikében celba lövöldözött. Három golyója talált is, — ellenben a negyedik a kerítésen átcsapva az emlitett egyén lábát zúzta szét. Volentir ez időtől fogva nagyon levert volt s másnap délelőtti 10 óra tájban a Hernád mentében álló fűzfák egyikén felakaszva találtatott. A szerencsetlen 4 gyermek atyja volt.

— *A J. 60 éves öreg* elhatározta életének pisztolylövéssel véget vetni. E véget a Széchenyi rétre ment, hogy szandékát foganatosítsa. Bizonyos fiúnak azonban az öreg irगतolt s levert állapota feltűnt és — és az az ottani rendőrt figyelmeztette. Így a szerencsétlenség elhárítottat. A kap. hivatalban az öreg kijelentette, hogy mert nincs miből élnie, azonkívül pedig egy váltót, melynek határideje lejárt, beváltani nem képes, — határozta legyen magát e szomorú lépésre.

— *E hó 15-én d. u. 4 óra tájban* a forgácsuteai Haltenbergerféle házban kémény gyuladt ki. Tűzoltóink a tüzet mihamar elfojtották s elejét vették minden bekövetkezőhöz bajnak.

— *A lapunk* multkori számainak a kassai pennybank közgyűlésére vonatkozó közleményéből véletlenül kimaradt a tudósítás, hogy az egylet mint hitelszövegkezet elnökévé *Bárcaay Albert* ur, Abauj- és Tornamegyék, valamint Kassa sz. kir. városa főispánja ő mlsága választatott meg.

— *Az „országos gazd. egyesület“*, — az ország több vidékén mutatkozó gazdagabb gyümölcs-termés ki alkalmat nyújtván arra, hogy az ország egyes vidékének saját viszonyai között legalkalmasabb, legjövődelmesebb és kiviteltképes nagytermelésű gyümölcsfajait és kerti terményeit felsmerno, megbírálják és azok termelési vidékét meghatározni (localisálni) lehessen, — a hazai vidéki rokonegye-

Bálint mélyenerző, melancholicus kedélyvel bírt; mióta anyja meghalt, Sulyok Sira vette át az anyai szerepet, ki őt egy jó anyja minden örömben és boldogságában részesítette s most elhagyta, a vihar közepett, hogy kövesse férjét az ismeretlen világba, az örök fényesség, vagy az örök sötétség éjjelebe?!

Bálint zokogott. A folytonos pártszendvények közt támadt izgalom, az ezernyelvű guny és bánatalom keserű epével tölté el szívét és lelkét s most oly jól esett e szentelt fájdalommal felcserélni azt. megsíratni az anyát, ki hozzá az élet minden körülményei között hű és szilárd maradt.

Bálint látta, mily mulandó a barátság melege, a lelkesedés szalmalángja, a csodálat lidérc-fénye; csupán csak e nő volt kivétel e közös ingadozásban s e nő reá bízta legdrágább kincsét, egyetlen gyermekét! — S most egyedül hagyjam e roskadó kinok között? midőn csak egy gyermek esicsereg körülte s a másikat szíve alatt viseli; szabad-e ily szivtelenül feláldozni egyetlen barát-nómet, szívem és lelkem jobbfelet? hiszen e meddő viták ugymen vezetnek célhoz; s XVI. század nem ért engem; talán majd fiam, vagy unokám szerencsésében végrehajtja terveimet s megvalósítja magas ábrándaimat; a családi gyász ugys felment a zöldasztali kötelességektől; minő öröm lesz Izraelben; s a püspökök a tulzó protestánsokkal, a büszke olygarehák a boeocros nemesekkel fognak ölelkezni, hogy a hőbortos poetától megszabadulnak! Kitérek az utból s mit mint szónok keresz-tül nem vihetek, mint költő megpenditem lantomon; felvilágosítom a világot s lassanként megérlelem koránzüölt eszméimet; megyek, megyek Krisztina, megyek édes, kis fiam, János, megyek láthatatlan kis picinyem, hogy ott üdvözöljelek anyád kebelén születésed oraján, hozzád megyek ősi öreg váram Kékkő, itt hagyom e rugó habarék-tengert, hogy melegezdünk családi tűzhelyünk-nél csendesen és boldogan, mint férj és atya.

De e komoly elhatározását megingatta a főr és szónok büszke önérzete. Visszaonulni és eltá-

TÁRCA.

H. M. . . . . X. A.-NAX.

Ha én költő volnék :
Elérágyva lantomat,
Kebém magasztosult bevében
Megénekelném bajodat.
S dalom ha zengeném,
— Megértve lantom énekét —
A büszke róza szegyéneben
Lehajátana dicső fejet. —

Ha én költő volnék :
Ragyogni látra égazemed
Várász tűzét. — megénekelném
Ártatlanul verő szíved.
Az Isten angyalát
Óvazze bár az égi fény,
Homályba vész dicső sugára
Lelked mellett, te — égi lény!

Ha én költő volnék :
Szavakra hiva keblemet,
Kibontva lelkem érzeményit,
Eltzeneném szerelmemet.
S szerelmem énekén
Az ég e föld ha könyre kél,
Tiporj le, dűnts a föld porába:
E aziv csak érted — érted él. —

E. J.

Balassa Bálint.

— Irodalomtörténeti elbeszélés, írta Paulikovics Lajos. —
(Folytatás.)

Ily beszéd legérzékenyebb oldalán találta a kevés magyar-nemest, ki nem szükkeblű fukarságtól, csak jogainak feltékenysége miatt nem fizetett; katolicus és protestans egyenlő méreggel zúgott: „nem fizetünk! vérel szerzett jogainkat és szabadságunkat nem engedjük senkinek!“

S utolsó barátai is elpártoltak tőle; ábrándozó, hőbortos poetának nevezték, ki faragjon keserves verseket, de a magas államügyeknek hagy-

sületek és a magán munkásság részvéte reményében, a hazai ipar fejlesztése végett, Budapest, f. évi okt. hó 14—18-ig, az országos m. gazd. egyesület köztelkén, *kertiipartermékekből* országos kiállítást rendez. A kiállításra szánt tárgyak utnakindítás előtt három nappal posta útján az orsz. m. gazd. egyesületnél (Budapest, köztelek) bejelentendők s azoknak okt. 12-éig Budapesten kell lenniük.

— *Ugyanez egyesület* ugyancsak a köztelek helyiségeiben f. évi nov. 7—20-ig tartandó borkiállítást és borvásárt rendez.

— *Rajztanári vizsgálatok.* A vallás-és közokt. miniszter rendelete által a rajztanárvizsgálatok ügye az országos rajztanárképző tanári karához, mint vizsgáló-bizottsághoz utasítván, a vizsgáló bizottság elnöksége közhírre teszi, hogy a f. évi szünetök végével, vagyis sept. hava 30-ikától okt. hó 7-éig Budapesten az orsz. mintarajztanoda helyiségében (Rombachutca 4. sz. a.) rajztanárképző vizsgálatok fognak tartatni.

— „*Lányok Lapja*” címmel egy képekkel ellátott, díszes kiállítású folyóirat indul meg október hó elsején. Célja leendő az elemi és felsőbb leánytanodákba, növendékebe járó serdültebb koru leánykákak alkalmas, szakszerű olvasmányt nyújtani, minek hiányát régen érezzük. Szerkeszti e hézagpótló vállalatot *Dolány Gyula* ismert ifjusági és népies író. Kiadja a „pesti könyvnyomda részvénytársulat” Budapesten Hold-utca 4. sz.

— *Eperjesről* f. hó 17-éről írják lapunknak: Ujdonságul a sport-életből bátor vagyok tudósítani, hogy a Radácson f. hó 15-én tartott vádászaton rövid 4 óra alatt a kedvezőtlen idő dacára főt. Leskő Imre egy vadmaskát, nt. Frantsek Dező egy igen nagy fekete medvét, (sulya 4 mássa) tek. Pillér Kálmán egy szép vadkant s tek. Meliorisz Dénes úr vadása egy rókát lött. A nagy hegységéből ide tévedt s itt nem is sejtett medve, *egy lóvasra* — 5 lépésnyi távolságról fején találva — halva rogyott össze. Egy vadász.

— *A fővárosi munkaviszonyokról* írják: A gyárak munkásainak $\frac{3}{4}$ -ed része eleresztetett, akiket megtartottak azok napidíja lejjebb szállítatott. A három-négy év előtt óriási mérvet öltött építkezés igen sok munkást csalt be Cseh- és Morvaországból, kik ma csak az idevalók nyomorát növelik. Ösmerek jó kovácsokat, lakatosokat, kik 30 kr. mondd harmik krajeárért hét öl tüzi fát hányanak ki a vasuti waggonokból, csak hogy tengethessék magukat és öveiket. A harmadik kerület utca-seprői és sár-kaparói közt nem egy jórávaló hajógyári mesterember dolgozik. De ezek még mind szerencsések. Van azonban a fővárosban 8000 oly munkás, ki örül, ha hetenkint két napot dolgozhatik. Megpróbálták már többen vidéken keresni foglalkozást, de alig pár hét múlva kiéhezve és elbetegedve ismét itt látja őket az ember. A mult télen, a népkonyhák jótékonyasága

vozni a küzdterről minden elégtételt nélkül, nem, nem; az ez gyávaság volna! Még egyszer hallatni akaró demostenesi philippikát; szétzúzni elleneinek táborát; azután villám és menydörgés között, mint Romulus, eltűnni a senatusból — a boldog Olympra.

XVII. A S y r é n.

Bálint szenvedett; szive, lelke, önérzete szét volt dultva; ezer ingerültség, fájdalom és nyugtalanság tanúságává lett; szórakozni kívánt; új izgalmat keresett, vagy csillapítót szert, mely kábita, vagy enyhítse, tompítsa, vagy felmagasztalja beteg kedélyét.

Epen akkor érkezett a pozsonyi országgyűlésre egy társulat, mely mysteriumokat játszott, középkori kezdetleges színmű-kísérleteket, melyekből később a komoly dráma keletkezett.

E korban az illemszabályok még nem voltak oly követelők, hogy a gyászos félt a legszelidebb élvezetével is eltöltésék.

E társulat valóságos Babeltoronyhoz hasonlított; a világ minden népe és nyelve: az indogerman, uralattaji és ethiopiai csodás vegyülése zsbongott itt; a magyart egy erdélyi bűbajos énekesnő képviselte, ki magát egyszerűen Juliának nevezte.

Bálint költői lelke rajongott az ének- és zeneért; olyan volt mint ősei Hun és Moger, kik a távol rengetegből törtek elő a bájnos női hangokra, hogy a nöket elrabolják.

Mondtuk, hogy minden szív egy rejtélyes sphinx s mindeneknek más más titkos kulcsa van; Bálint kebel-labirintjében a kulcs az ének és zene volt, mely mindig szabad utat nyitott magának.

Egy ízben már egy női hang megmutatta neki az eget erény-angyalival és nemes szellemeivel és megnyitotta előtte a család-élet bűvös paradicsomát.

Most Julia, e csábos elragadó szépségű kalandornő megmutatta előtte az utat a pokol felé, emészto szenvedéllyel, olthatlan tantalusi szomjával, reménytelen, sivatár örvényeivel és az erkölcsi sülyedés beláthatatlan sötét mélységeivel.

mellett is sok éhezett, mert azt a 10 krt sem tudta megkeresni, melyért ott jó meleg étellel látták volna el, nem is tekintve otthon didergő nejét és gyermekeit, kiket már a legszükségesebb ágyneműtől és ruházattól is megfosztottak azok a „Pénz mindenre” című zálogintézetek. És ez nem tulzás. A nyomor máris nagy mérvet öltött azon munkások között, kik még koldulni szegyelnek, munkájok után pedig nem élhetnek, mert munkát nem kapnak. Szomorú képek! („A. J.”)

— *A budapesti kapitányság* Sternberg Imre nevű komárommegyei, acsi születésű, 28—30 éves héber, nőlen, könnyvívő, közepetermetű, vereses hajú és korszakallú, barna szemű, sárgás fogú, előreálló vastag vereses szemöldökű, egyént nyomatot, ki f. hó 3-ikán 10 ezer frtnyi összeg el-sikkasztása után Hód-Mező-Vásárhelyről megszökött. Különös ismertető jelei: a nyak jobb oldalán egy lenese; arca és kezei szeptőlők; feltűnően rövid-látó; beszéd magyarul, németül, egyiket franciául is. Gyaníthatólag Sarmay Imre alnév alatt utazik. A ki kézrekeríti, letartóztatja, jutalmul ezer frtöt kap.

— *Legújabb statist.* kimutatások szerint Párisnak csak jogtudományi lapja 63 van. Milyen szegény e számhoz képest a mi jogirodalmunk! Pedig azt mondják, mi prokator név vagyunk. Nem is csoda, hogy e szegénység mellett a codificationális téren oly lassu s oly hiányos a mozgás és előrehaladás!

— *Temesváry* szintársulata f. hó 13-án este búesüzt el a budai szinkörben a fővárostól. Sok nehézséggel kellett — írja a „P. N.” — a társulatnak küzdenie és hogy iparkodott azokkal megis küzdeni, azt különösen az utóbbi időben tapasztalt telt hazák bizonyítják. Temesváry nem kimélt költséget, fáradságot, hogy a közönséget amennyire az vidéki szintársulattól telik, kielégítse; repertoire-jét elevené, vonzóvá igyekezett tenni új darabokkal, érdekes vendég szereplésekkel; a nemzeti színház szünetideje alatt dalműveket is adott, melyekben egy sokatígérő tehetséget, Scholastert mutatta be a fővárosi közönségnek. A társulatnak több tagja csakhamar a közönség kedvence lett, így Tibanyi, ki a télen a népszínház tagja lesz, Timár ki nem egyszer zajos tapsokra ragadta a közönséget, Rott Mari, ki szép haladást tanusított. Siposné, a társulat egyik leghetesebbes tagja, ki finom művészi játékban kereste ambícióját, Németh, a társulat szép hangú tenoristája és mások! — Ime a fővárosból elismerés kísérő Temesváryt debreceni utjára! Csak mi közöttünk voltak, kik még a jóakaratot is megtagadták a valóban előretörekő művésztől és szingazgatótól és társulatától!

— *Az orsvoai* mindkét hittvallás evangélikusok egyházának tanácsa a belügyminiszter engedélyével s a bányakerületi superintendentia meleg ajánlatával, imaház építésének költségeire jótékony adományokat gyűjt. E célból rövid felhívást intézett a többi hitfelekezeti községekhez. A felhívás

Ha költött regényt írának, elhallgatnók Balassa e ballépését, mely oly sötét árnyat vett reá, hogy annál tisztább fényben ragyogjon arcképe előttünk; de nem akarunk isten-szobrot vénsi s azt a Kriván magas eszesúra helyezni, hanem embert festünk, ki korának képmása, nagy nemes tulajdonokkal bir, egyszersmind számos gyarlóságokkal van elárasztva.

Bálint távol volt azon gondolatól, hogy hűlen, kicsapongó kéjencéé változzék; eljárt Juliához annak gyönyörű énekét és művészi mandolin-játékát élvezni, épen úgy mint korunkban a fővárosok lakói lelkesedve rohannak a színházakba, hogy egy Lind Jenni, vagy Patti Adél isteni dalában gyönyörkedjenek.

De Julia egy világot bekalandozott, a szerelem, önzés eselszövényeiben iskolázott hölgy volt és nemesak a paradicsom-madár tündéri ragyogásával, nyájas galamb olvadó széldsége- s a királyi csalóány hódító hangerejével volt felfegyverezve, de birt a vadász sölým éles körmeivel is, melyekkel rögtön megragadta zsákmányát úgy, hogy az többé nem menekülhetett.

Ily temérdek esábnak egy szent alig birt volna ellenállani; annál kevésbé Balassa, a szilaj keleti faj gyermeke, távol örangyalától, családjától, zord egyedüliségében, kinek szívét és lelkét kilökte csendes medréből; kinek a politikai izgalmak telforrallak véret, fellázták ideg rendszerét s most ez új inger új hévre gerjesztette azt.

Bálint rémulve észlelé, hogy ég és fűzik, küzd és szenved s Krisztina hirhozó galambjai helyett, sokkal inkább sováro a bájoló csalóány után.

Ugy tett mint böles Salamon, ki templomát emelt Jehovának és pompás kéjlakokat pogány kéjhölgyeinek; Bálint rajongásában oltárt emelt az általa imádott isteni feleségnek a sugár-fényes szentnek, a magyartól legdicsebb angyalának, mint Krisztinát nevezé és egy gyönyörű palotát szerelt fel a csábító syrén számára.

De érezé, hogy e szilaj indulatrohalm nem hasonlít azon felséges ihletszerű szent gerjedelem-

nyomatásban is megjelent s a tervezett templom rajzával van diszitve. Melegen ajánljuk a közönség figyelmébe, minthogy az orsvoai ev. község felvirágzásából a magyar nemzeti ügyre is haszon hármoíthat.

— *Vernonban e napokban* halt meg Briet, ki a „siphon” név alatt ismert készüléket találta fel. Aki harminc évre vissza tud még emlékezni, az jól tudhatja, hogy régente mily bájjal járt a sodavíz, vagy más habzó italok használata: a habzó folyadék vagy kiszabadult börtönéből még mielőtt az asztalra került volna, vagy a pohárból szetfolyt az asztalon, vagy pedig a padlózat felé szökent. Mindenki nevetett, de senki sem vállalkozott arra, hogy a makrancos italból felszolgáljon. Briet szorgalmas, gondolkzó munkás volt és feltette magában, hogy a gáz tartalmú italokat féken fogja tartani. Sikerült is neki a „siphon” néven ismert kis készüléket összeállítani. Ezáltal tetemes vagyronra tett szert, mert a soda s egyéb habzó italok fogyasztása csak a „siphon” feltalálása után ölthetett oly nagy mérvet.

T a n ü g y.

— *A kassai* állami főrealtanodánál a beiratások tartanak sept. 29-ától okt. 3-ig d. e. 8—12-ig. E napok delutánjain 2—4 óráig fognak a felvételi vizsgálatok is tartatni. A pót-és javító-vizsgálatok okt. 2 és 4-dikén, d. e. 8 órákor kezdetnek, a magán-vizsgálatok pedig okt. 5-én szintén d. e. 8 órákor. Kelt Kassán 1875. szeptember 18-án. Az igazgatóság.

— *Vettük* „az eperjesi kir. kath. főgymnázium 187 $\frac{1}{2}$ tanévi értesítvényé”-t. Szerkeszté Nuber Sándor igazgató. Tartalma: A) Az ósgermánok vallása. (Külön füzetben is megjelent értekezés Vida Aladár ottani tanártól.) B) Értesítés a tanintézet-ről. Jelentés az 187 $\frac{1}{2}$ tanévről. I. A tanári kar. Állott összesen 17 személyből. II. Az 187 $\frac{1}{2}$ -ki tanterv (osztályonként kimutatva, a tanított mel-léktárgyak megemlítésével.) III. Szabadfoglatoati tételek (magyar s német nyelven.) IV. Az ifjusági „önképző-kör” működése. V. Az ifjuság érdemsorozata. Érettségi vizsgálatot 20-án tettek, 3-an kitűnő eredménnyel. VI. Ösztöndíjas és jutalmazott tanulók. VII. Második tudósítvány az „eperjesi kir. kath. főgymn. rom. kath. vallású szegény növendékeket segélyező egyesület” működéséről. VIII. Statistikai kimutatás az intézet növendékeiről különböző viszonyok szerint. Az 187 $\frac{1}{2}$ tanévre bejegyeztetett összesen 335 tanuló. A tanév végén volt 298 nyilvános és 6 vizsgált magántanuló. Ezek közül magyar; 239, német 2, tót 3, rutthen 54. IX. Az intézet tanszertárainak gyarapodása. X. Értesítés az 187 $\frac{1}{2}$ -ik tanév kezdééről. E kétségkívül nagy gondal szerkesztett tartalmas értesítvény mindenkinek bepillantást nyújt a kérdéses tanintézet belételebe s biztos következtetést enged az intézet tapintatos, célszerű vezetésére!

hez, mely első szerelmét tündéri tavaszfényvel bevilágítja s áldozat-kész, nagy tettekre serkenté, hanem olyan az, mint a romboló orkán, vakító villámaival, zúgó szélvész- és szivdöbentő menydörgésekkel; oly kábult állapot mint midőn Noah a szülő nevével először megizlelé s az ittas patriarcha meztelen tántorog ágya körül; oly lesújtó érzelem mint midőn a sorvasztó láz a beteget tűz; és jég-esővel önti el.

Bálint szive és agya kimondhatlan nyomástól szenvedett: fuldokolt mint a széngözbén, üde élyen után szomjason; a jó és rosz, a nemes és szemtelen indulatok egész raja lepté meg; szeretett volna szabadulni a szörnyű betegségtől, de az már legyőzhetetlen erővel dult hensejében.

E kétségbeeső helyzetben, midőn idegei, mint a felvont nyílv már elpattanással és tébolyodással fenyegeték, a költészet muzsája jött segélyére; igaz! nem a nemes, tisztá, magasztos égi művészet, de a salakos, érzeki, buja kelet muzsája; nem a Helikon ezüst kristály forrásából, de a Vezuv lávájánál forróbb égő kebelből merítve táplálékát.

Balassa verseket írt — Juliához, a kalandornőhöz!

Igaz! ő e versfűzért soha sem adta ki; szégyenelte volna nyilvánosságra hozni és nagy nevével aláírni; el akaró rejteni az utókor előtt és az három századig titokban lappangott; senki nem sejté létezését, míg a mindent kifürkésző jelenkor felkutatá azt és Balassát kettős világításban, kettős Janus-arccal tünteté fel.

Balassa édes a XVI. század borongó költője, sivár, kietlen korának jelképe, az erény hőse, a nagy eszmék lantosa, egy kesergő Jeremias próféta. S a másik a Juliához írt dalok szerzője.

Egy vidor sibirita kéjenc; minden szava öröm-ujongás és féktelen kedvesapongás, Amor nyilainak pajkos játéka, Adonis olvadó enyelgése az isteni Aprodittel, Alcibiad parázna csevegőre Athen heteraival, Claudius vakmerő szentségőre Pompeával, Caesar nevével, a kéjtáns Nero diadál-éneke a hamvadó Róma felett! (Folyt. köv.)

— Vettük „a debreczeni kereskedelmi tesztület kereskedelmi középiskolájának értesítője”-t, az 1874-dik tanévről. Tartalma: I. az iskola rövid története. II. Szervezet. A tantárgyak nemcsak a kereskedelmi, pénzügyi és irodai tudományokat karolják fel egész terjedelmükben, hanem azonfelül még a főrealtanodának azon tantárgyait is, melyek az általános műveltséghez tartoznak. A lefolyt tanévben összesen 6 tanár működött. A héti órák száma mind az I-ső mind a II-dik osztályban 29, 29 volt. Az I-ső osztály tantárgyai: Magyar nyelv, német nyelv, történelem, földrajz, mennyiség- és mértan, kereskedelmi számtan, kereskedelem-isme és levelezés, természetrajz, francia nyelv, szépirás; a II-dik osztályéi: magyar nyelv és irodalom, német nyelv, történelem, földrajz, mennyiség- és mértan, kereskedelmi számtan, kereskedelem-isme és levelezés, könyvtárellátás, természetrajz, vegytan, francia nyelv. A jövő iskolai évben nyitattik meg a III-ik osztályt. III. A tanulók száma a lefolyt tanévben 25-re ugrott. Az intézettet kapcsolatos vasárnapi iskolába, ennek mind a három osztályába járt összesen 88 tanuló. IV. Főlszerelés: természetföldrajz eszközök, vegytani készletek, gyűjtemény az áruismerethez, könyvtár, mely 200 kötetből áll, nagyobbbrészt szakmunkák és segédkönyvek. V. Kivonat az iskolai szabályzatból. 1. Főlvételt illető szabályok. Az első osztályba főlvetetnek, kik az algymnásium-, vagy alreál iskolának sikeres elvégzéséről érvényes bizonyítványt tudnak felmutatni. 2. Tanulók minősége. Vannak rendes, rendkívüli tanulók és vendéghallgatók. 3. Tandíj. Zárvizsgálat. Tandíj évenként 40 o. é. frt, mely 10 havi részletben minden hó 1-jén 4 frtjával befizetendő. A három éves tanfolyamat jó, vagy legalább kielégítő sikerrel végzett tanulók a 3-ik iskolai év végén zárvizsgálatot tesznek, melyről a bizonyítvány a növendékeknek rögtön kézbesítették. VI. A jövő tanévre vonatkozó intézkedések. A jövő iskolai év kezdete f. hó 15-ével állott be. Megjegyzés. A keresk közepánoda három osztályát sikerrel végzett tanulók, ha végbizonyítványt nyernek, jogosítva vannak az egy éves önkéntességnek bármely helyen való leszolgálatára.

— Vettük Dushegyi Márton real-gymnasium-s tan-nevelőintézetű tulajdonosnak Budapestben f. hó 18-án kelt következő „értesítő”-t. „A tanév közkeletével köztársaságunk tartom az érdekelt szüléket, gyámokat s a tanügy barátait nyilvános real-gymnasium-s tan-nevelő intézetem állásáról értesíteni, miután abban némi, mint hiszem, előnyös változás állott be. — A tanügyi igazgatói tisztet továbbra is Batizfalvy István, országosan jelesnek ismert tanár az intézetet, kiknek főgondját fogja képezni az előtelt lelkiismeretes, pontos és a paedagogia követelményeinek minden irányban megfelelő vezetése. Az intézet belső ügyeinek vezetését, ami a nevelést, erkölcsi gondozást stb. illeti, a kezdődő tanévtől fogva Rózsai Antal ur látandja el, ki a neveléssel és tanüggyel évek során nemcsak elméletileg, irodalmilag, de

gyakorlatilag is foglalkozván, az elvállalt kötelezettségek teljes mértékben meg fog felelni. Az intézetben közreműködő tanárok következők: Bodnár György, Bogisich Mihály (kath. hittanár.) Batizfalvy István, Berecz Antal, Elischer József, dr. Fischer Lajos, Hahóthy Sándor, dr. Hatala Péter, Komáromy Lajos, Landau Alajos, Mendlik Ferencz, Névny László, dr. Schopper Gyula és Wolf György. Oly nevek, melyek nagy részben nemcsak a nevelés és tanügy terén, hanem a tanügyi irodalomban és közművelődésünk történetében is kiváló helyet foglalnak el. — Saját személyemre vonatkozólag értesésre kell adnom az érdekelt t. közönségnek, hogy tekintettel a megnyerni sikerült tanterekre, kik eddigi tanári működésemet fényesen fogják pótolni, tekintettel arra, hogy az intézet növekvő felvirágzása lehetővé tette, miszerint a neveléssel és felügyelettel szorosan járó gondokat Rózsai Antal urra ruháztam: az intézet erkölcsi istápolása alól magamat részben feloldva, teljesen neki szentelhetem erőmet, hogy az intézet anyagi gondjait úgy ellássam, mint az rég óta óhajom. Nem lévén céloom ezuttal iskolai programot adni, csak annak kijelentésére szorítokom még, hogy Rózsai Antal ur, az intézetben lakó négy végzett tanárjelölt segítségével s a tanerők buzgó összműködésével minden gondomat arra fogom fordítani, hogy egy a nagyméltóságú vallás- és közoktatási ministerium az intézetre vonatkozó rendeleteinek és határozatainak, valamint a szülék és gyámok jogos érdekeinek és igényeinek minden tekintetben eleget tegyek. — Az intézetre vonatkozó bármilyen felvilágosításokkal levél-, vagy szóbeli megkeresésekre Rózsai Antal ur azonnal s kimerítően szolgál. (IV. ker. országot 24. sz.)

Irodalom.

— Az „Uj idők” című igen kedvelté vált hetilap (dívat-tárcára) 37-ik száma a következő válogatott s érdekes tartalommal jelent meg: „A magasabb egység az anyagi és a szellemi világban.” Dux Adolffól: „Születésem napján.” (eredeti költemény). Revieky Gyulától: „Egy gyanus fűrdő idény.” (eredeti elbeszélés). Lanka Gusztávtól: „Mulandóság.” (Lenau költeménye) Tóth Sándor fordításában; „Pillanthatni igazságok” (Vacano Emil igen szép elbeszélése); „Queen Mary.” — Az emberek egy kultúr-állama, (angolból) Irodalmi. mozgásról és társadalmi hírekr. — A borítékon: „T. olvasóinkhoz, Hymen, számrejtvény, betűtalány, (mindkettő harmas jutalommal a megfejtők számára), a kiadóhivatal postája, a szerkesztő nyílt válasza, vegyesek.” — Szerkesztő: Benedek Aladár. E címszó, tartalma s a női igényeknek is megfelelő hetilap előfizetési díja egy negyedére 2 frt 50 kr., félve 5 frt. stb. Előfizetheti minden vidéki postahivatalnál és hiteles könyvárusnál. Kiadói és szerkesztői hivatal: Budapest, Zöldfaúca 10. sz. II. emelet 15. ajtó. — Ajáljuk e lapot a művelt közönség figyelmébe.

Közgazdaság.

A tályog és lépfene.

A jólét utáni vágy, az igények szaporodása hazánk gazdálkodási viszonyain rövid 20—25 év

alatt nagymérvű változásokat idézett elő. Azelőtt nagyobbára a marha-tenyésztés képezte a jövedelmi források egyik legfőbb contingensét, jelenben azok helyébe a gabona-termelés lépett. Zavar állt elő a helyes gazdálkodási rendszerek megválasztásában; nem tudtuk eltalálni a közép arányt; nem tudtuk a kettőt összeegyeztetni.

A Tisza-szabályozás folytán közel négy millió hold kiterjedésű árter mentesítése, a birtokok commassálása, a legelő illetőségek ki, illetőleg elosztása, a föld értékének emelkedését idézvé elő, önkénytelenül a momentán jövedelmet biztosabban ígérő gabona-termelést vonta maga után, minek folytán a marha-tenyésztés a kevesebb értékű homokos vidékekre szorult, hol azonban talán a talaj, vagy éghajlat természetéből kifolyó ragályos betegség az u. n. tályog és lépfene miatt alig haladhat előre.

Azon kár, melyet a ragály a marhaállományban tesz, alig méltatattik figyelemre, pedig bizony mondatom, hogy a vidék marha és birka létszámának évenként 10—15%-ja a ragály áldozata; épen azért azt hiszem, hogy a közjó s a tisztelt gazda közönség érdekében kötelességem köztudomásra hozni, hogy ezen, eddig gyógyíthatatlannak ismert ragályos nyavalya, a lépfene és tályog, most már gyökeresen s biztosan orvosolható.

Kodolányi Antal, mezei gazdasági szakemberünk s írónké az érdem e megbecsülhetlen gyógyszer feltalálásáért.

Valóban mély és megfizethetlen hálával tartozik a gazdálkodó közönség azon férfunak, kinek hosszas fáradozás s kutatás folytán sikerült feltalálni a szert, mely annyi körül óvja meg nem csak az egyszek, de az ország egész vagyonát. És én méltán, egész komolyan hívom fel e haza összes gazda közönségének figyelmét e gyógyszer használatára, melynek olosága mellett biztos, a legtöbb esetben sikeres hatása van.

Nem mernék a nyilvánosság terére lépni, ha e gyógyszer biztos hatása felől saját tapasztalatom után több ízben nemcsak tulajdon, de más gazdaságokban is meg nem győződtem volna, épen azért ne induljunk mindig a hangzatos nagy szavak, az óriási nagy betűkkel nyomott hirdetések után, hallgassuk meg s adjunk inkább hitelt — e szédelő világban — a tapasztalat által megerősített szerényebb körben mozgó észinté, minden önérdék s hasznontól ment nyilatkozatoknak s a gazdaságunkban elmaradhatlan esodás mellé vegyük, illetőleg rendeljük meg a Kodolányi Antal-féle lépfene s tályog elleni gyógyszert.

Beniezky Béla.

Tulajdonos és felelős szerkesztő: Dr. Klekner Alajos.

H I R D E T É S E K.

4419. sz. tk. 1875. 97 1—3

Árverési hirdmény.

A kassai kir. törvényszék mint telekkönyvi hatóság közhírré tétetik, miszerint az a kassai 3156. sz. tjkönyvben Ujlaki szül. Pesta Mária nevére jegyzett s összesen 1015 frtra becsült birtokilletésségre eszokszendő bírói árverés Droszt Edéné szül. Pesta Franciska hitelező 400 frt tőkétvetelésének s járulékosk kielégítése végett ezenel elrendeltetvén, annak leendő fogannosítására első határnapul 1875. évi október hó 25-ik napjának d. e. 10 órája, második határnapul 1875. évi november hó 25-ik napjának szintén délelőtti 10 órája tüzetik ki.

Az árverési feltételek következőleg állapítottak meg:
1-ször. Kiküldési árként a fennebb kitett becsérték fog szolgálni, melynek 10% tölja hatánpénz gyanánt lez a bírósági kiküldött kezéhez az árverés megkezdése előtt leteendő.

2-ször. A vevő köteles lez a vételárát annak a leütéstől számítandó 6% kamatával együtt 3 részletben és pedig az 1-ső részletet a leütés után 1 hó, a második részletet a leütés után 2 hó, a 3-ikat pedig három hó alatt ezen kir. törvényszék telekkönyvi hatóságánál lefizetni, a leüti bánatpénz az utolsó részletbe számítatván be.

3. A vevő a vett javak tatlless birtokába s hasznovételének élvezésébe a leütés után azonnal lép, a telekkönyvi tulajdonjog bekebelezése

azonban csak az árverési feltételek teljesítése után fog megtörténni.
4. A további feltételekre nézve a polg. törv. rdt. 423., 437., 438., 441., 456., 458. s 459. §§-ának intézkedései szolgálnak zsmórmértékül.

Együttel felhivatnak a Kassa városa területén kívül lakó hitelezők, miszerint a kielégítési sorrend megállapításánál és a vételár felosztásánál leendő képviseltetők végett Kassán lakó megbízottat rendeljenek s annak nevet az eladásig annál bizonyosabban bejelentsek, minthogy különben a részökre ügygondnokul ezenel kinevezett Krutysay Gyula helybeli ügyvéd által fognak képviselteni.

Ugyzintén felhivatnak mindazok, kik az árverés alá becsatandó birtokos névze tulajdon, vagy más igényeket, avagy pedig elsőbbségi jogokat vélnek érvényesíthetni, miszerint igénykereseteiket jelen hirdménynek a hivatalos lapban utolsó megjelenésétől számítandó 15 nap alatt — habár külön értesítést nem vettek volna is — ezen kir. törvényszékhez nyujtsák be, különben azok a végrehajtás folyamát nem gátolván, igényükö egyedül a vételár feleslegere fognak utasítottani.

Kelt Kassán, a kir. törvényszéknek mint telekkönyvi hatóságnak 1875. évi július hó 6-ik napján tartott üléséből.

Teleky Péter, kir. törvényszéki elnök.

Krick Manó, kir. tázei h. jegyző.

8623. szám 95 2—3
polg. 1875.

Csődhirdmény.

A kassai kir. törvényszék mint csődbírószék részéről közhírré tétetik, miszerint Adler H. kassai bejegyzett kereskedési cég ellen a csődület az 1840. XXII. t.-o. 5. §-a értelmében elrendeltetvén, a hitelezők összejövetelére f. 1875. évi október hó 25., 26., 27-ik napjai tüzetik ki határidőül, perügylelőül s ideglenes tömeggondnokul Bulyi Dezső ügyvéd neveztetvén ki.

Felhivatnak tehát mindazok, kik a fentírtott csődtömeg ellen bármilyen jogcímen követeléssel bírnak, miszerint követéseiket a szükséges okmányokkal támogatva a fent kitelt határidőre ezen kir. törvényszéknel nyujtsák be, mert később beadott kereseteknek többé hely adatni nem fogna.

Kelt Kassán, a kir. törvényszéknek mint csődbírószágnak 1875. évi augusztus hó 21-ik napján tartott üléséből.

Teleky Péter, kir. törvényszéki elnök.

Hudák Bertalan, kir. tázei h. jegyző.

MEGHIVÁS.

Az alapszabályok 1. §-a szerint a kassai társalgási egylet minden harmadik évben újból alakul. Minthogy pedig ezen 3 év 1876. június 30-ával lejár, az egylet újból alakulása végett az aláírási könyv feltételtől oly célból, hogy abba az egylet továbbra is megmaradój tagjai beiratkozzanak — Es minthogy egyttal az egyleti helyiség megtartása felett is kell intézkedni, az ez irányban határozathozatal végett az egylet t. o. tagjai a f. e. szeptember 26-án, d. u. 3 óráskor az egylet fitermében tartandó közgyűlésre tisztelettel meghívattak.

Kelt Kassán, az 1875. sept. 12-iki választmány üléséből.
98 — 1 Szilicz István, b. elnök.

Legjobb minőségű vizálló cément Benczúr eperjesi cémentgyárából.

Mogyoróskán (hanusfalvi posta.)

Kapható:	48 90—20
Kassán	Fleischer és Schirger uraknál,
"	Linsgallner Agost urnál,
Eperjessen	Linschsch Samu
"	Luchs Ede
Iglón	Schmör T. és C.
Göllniczen	Szentistványi F. J.
Késmárkon	Demiant Gyula
Sz.-Váralján	Steller Nándor
Löcsön	Justus B. G.
"	Lányi Gusztáv
Rozsnyón	Nehrer Mátyás